

ÎNCHEIERE

11 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând cererea Societății cu Răspundere Limitată „Litarcom” privind strămutarea cauzei la o altă instanță egală în grad cu Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea apelului depus împotriva hotărârii din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Litarcom” și Societății pe Acțiuni „Moldasig”, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Ardan-Rut” și Societatea cu Răspundere Limitată „Construm” cu privire la încasarea datoriei, garanției de bună execuție, dobânzii de întârziere și penalității, repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată „Litarcom” împotriva Întreprinderii de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor”, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Ardan-Rut” și Societatea cu Răspundere Limitată „Construm” cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a ț ă:

La 04 aprilie 2016 ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Litarcom” și SA „Moldasig” cu privire la încasarea datoriei, garanției de bună execuție, dobânzii de întârziere și penalității, repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 10 octombrie 2016 SRL „Litarcom” a înaintat acțiune reconvențională împotriva ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată

Prin încheierea protocolară din 21 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul central au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii SRL „Ardan-Rut” și SRL „Costrum”.

Prin hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” și a fost admisă acțiunea reconvențională înaintată de SRL „Litarcom”. A fost încasată de la ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” în beneficiul SRL „Litarcom” suma de 754 806, 07 lei cu titlu de datorie, suma de 205 638 de lei cu titlu

de penalitate de întârziere și suma 28 813, 40 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată. Totodată, a fost încasată de la ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” în beneficiul SA „Moldasig” suma de 20 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Nefiind de acord cu hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, la 19 decembrie 2018 ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” a contestat-o cu apel.

Prin decizia din 17 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor”, a fost casată integral hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, a fost emisă o hotărâre nouă, prin care a fost admisă parțial acțiunea depusă de ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” și a fost respinsă acțiunea reconvențională înaintată de SRL „Litarcom”, ca neîntemeiată. A fost încasată de la SRL „Litarcom” în beneficiul ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” suma de 1 643 188, 88 de lei cu titlu de datorie și suma de 253 414,75 de lei cu titlu de prejudiciu material, în total 1 896 602 lei. A fost încasată de la SA „Moldasig” în beneficiul ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” suma de 2 332 285 de lei, ce constituie garanția de bună execuție. Au fost încasate de la SRL „Litarcom” și SA „Moldasig” în mod solidar în beneficiul ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” cheltuielile aferente judecării cauzei, compuse din taxa de stat pentru examinarea cauzei în prima instanță și în instanța de apel în mărime totală de 87 500 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 51 000 de lei, în total 138 500 de lei. În rest, acțiunea inițială în partea încasării dobânzii de întârziere și penalității, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia suplimentară din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, partea motivată a deciziei din 17 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, la fila 29, după alineatul 4, a fost completat cu un nou alineat, cu următorul cuprins: „Cât privește capătul de cerere, prin care ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” pretinde la încasarea de la SRL „Litarcom” a dobânzii de întârziere în sumă de 619 189, 59 lde ei, instanța de apel îl consideră nefondat, deoarece aceste cerințe sunt înaintate de reclamant în temeiul art. 619 Cod civil (în redacția de până la modernizare) care, în opinia Colegiului, nu este aplicabil la caz, deoarece alin. (1) al acestui articol prevede expres că, „Obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii”. În speță, însă, potrivit contractului în baza căruia a apărut între părți raportul juridic litigios, SRL „Litarcom” și-a asumat obligația să execute lucrările de reparație a drumurilor R18 Florești-Nicolaevca-Sângerei și L189 R18 Cașunca-Prodănești, km 6-10, astfel obligația nefiind una pecuniară”.

SRL „Litarcom”, ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” și SA „Moldasig” au contestat cu recurs decizia instanței de apel.

Prin decizia din 29 iulie 2020 a Curții Supreme de Justiție au fost admise recursurile declarate de ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor”, SRL „Litarcom” și SA „Moldasig”. Au fost casate integral decizia din 17 octombrie 2019 și decizia suplimentară din 12 decembrie 2019 ale Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La 18 aprilie 2022 SRL „Litarcom” a depus cerere de strămutare a cauzei la o altă instanță egală în grad cu Curtea de Apel Chișinău, menționând că pe parcursul examinării cauzei la Curtea de Apel Chișinău, atât în cardul primului complet de judecatori, cât și al doilea complet, căruia i-a fost repartizat spre examinare apelul după trimiterea cauzei spre rejudecare, au apărut bănuieli că nepărtinirea judecătorilor ar putea fi știrbită de circumstanțele cauzei, fapt apărut pe motiv că

partea opusă este ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor”, adică este reprezentant al statului, iar SRL „Litarcom” prin solicitările sale afectează bugetul statului.

În opinia apelantei, aceasta pune la îndoială nepărtinirea judecătorilor Curții de Apel Chișinău și constituie conform art. 43 alin. (2) lit. f) din Codul de procedură civilă, temei de strămutare a cauzei la o altă instanță egală în grad.

Studiind materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge cererea de strămutare a cauzei la o altă instanță de același grad, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 43 alin. (2), lit. f) din Codul de procedură civilă instanța strămută cauza la o altă instanță dacă există bănuiele că nepărtinirea judecătorilor ar putea fi știrbită de circumstanțele cauzei sau de calitatea participanților la proces.

Aliniatul 4 al aceluiași articol prevede că strămutarea cauzei în cazurile prevăzute la alin. (2), lit. d), e), f) și g) se efectuează de către instanța ierarhic superioară, a cărei încheiere nu se supune niciunei căi de atac.

Curtea de Apel Chișinău a remis cauza la Curtea Supremă de Justiție pentru examinarea posibilității strămutării pricinii la o altă instanță egală în grad cu Curtea de Apel Chișinău.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu argumentele invocate în cererea de strămutare și cadrul legal aplicabil speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că argumentele invocate de către SRL „Litarcom”, ca temeiuri de strămutare a cauzei la o altă instanță de judecată egală în grad, nu pot fi încadrate în temeiul prevăzut la art. 43 alin. (2) lit. f) din Codul de procedură civilă, fiind vădit neîntemeiate și declarative. În condițiile speței aceste argumente nu și-au găsit confirmare, fără anexarea probelor concludente și pertinente, ce justifică acest fapt.

Mai mult decât atât, Colegiul observă că, deși, SRL „Litarcom” a invocat în cererea de strămutare presupuse temeiuri de bănuială de nepărtinire a judecătorilor Curții de Apel Chișinău, nu a făcut uz de dreptul său procedural de a înainta cerere de recuzare acestora în conformitate cu art. 50 și art. 52 din Codul de procedură civilă.

La aspectul dat, urmează a fi notat că în vederea asigurării dreptului participanților la proces la o instanță de judecată imparțială, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, legiuitorul a prevăzut la art. 50, art. 52 și art. 56 din Codul de procedură civilă dreptul participanților la proces de a înainta cerere de recuzare în baza temeiurilor prevăzute la art. 50 din același cod. Numai în situația când din motivul recuzării și/sau abținerii mai multor judecători ai Curții de Apel Chișinău, substituirea judecătorilor ar deveni imposibilă, instanța ierarhic superioară ar avea dreptul să strămute prezenta cauză la o altă instanță egală în grad, situație ce în prezent nu se atestă.

În acest sens, Colegiul reține prevederile art. 2.5 din Principiile de la Bangalore, care stipulează că judecătorul se va abține să soluționeze orice dosar pe care constată că nu îl va putea judeca într-o manieră imparțială sau în care unui observator rezonabil i s-ar putea părea că judecătorul nu este capabil să judece imparțial. Printre astfel de cazuri, fără însă ca însuși cauză să fie completă, se numără următoarele: cazul în care judecătorul are o predispoziție sau o prejudecată efectivă cu privire la una dintre părți sau în care judecătorul cunoaște personal faptele

relevante pentru proces; cazul în care, anterior, judecătorul a avut calitatea de avocat sau a fost audiat ca martor în acel dosar; cazul în care judecătorul sau un membru al familiei sale are un interes economic în rezultatul procesului.

În hotărârea pe cauza Kyprianou împotriva Cypru (73797/01, 15 decembrie 2005, § 121), Curtea a rezumat principiile care reies din jurisprudența sa cu privire la imparțialitatea instanței judecătorești după cum urmează: „Curtea reiterează, în primul rând, că într-o societate democratică este de o importanță fundamentală ca instanțele judecătorești să inspire încredere populației și, în primul rând, acuzatului, în cazul procedurilor penale. În acest sens, articolul 6 cere instanței, care cade sub incidența sa, să fie imparțială. Imparțialitatea, în mod normal, denotă absența prejudecății sau părtinirii, existența sau absența acesteia putând fi probată în diferite moduri.

Astfel, Curtea în cauza Piersack împotriva Belgiei (1 octombrie 1982, § 427) face distincție între o abordare subiectivă, adică încercarea de a constata convingerea personală sau interesul unui judecător într-o anumită cauză, și o abordare obiectivă, adică determinarea dacă el a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în acest sens (a se vedea cauza Grieses împotriva Marii Britanii, 16 decembrie 2003, 57067/00).

În ceea ce privește al doilea test, atunci când testul se aplică unui complet de judecători, aceasta înseamnă că este necesar de a stabili dacă, pe lângă comportamentul personal al oricărui dintre membrii aceluși complet, există fapte care pot fi stabilite și care pot trezi dubii în ceea ce privește imparțialitatea. În această privință, chiar aparențele pot avea o anumită importanță (a se vedea cauza Castillo Algar împotriva Spaniei și cauza Morel împotriva Franței). Atunci când se hotărăște dacă într-o anumită cauză există motive legitime de a bănuși că un complet nu este imparțial, punctul de vedere al celor care pretind că acesta nu este imparțial este important, dar nu decisiv. Ceea ce este decisiv este dacă această bănușială poate fi obiectiv justificată (a se vedea cauza Ferrantelli and Santangelo împotriva Italiei și cauza Wettstein împotriva Elveției).

În cauza Micallef împotriva Maltei, Curtea a constatat că imparțialitatea trebuie evaluată potrivit unui demers subiectiv, ținându-se seama de convingerea personală și comportamentul judecătorului, adică dacă acesta a demonstrat părtinire sau prejudecăți personale în cauză și unui demers obiectiv, care constă în a stabili dacă instanța a oferit, în special prin compunerea sa, suficiente garanții pentru a exclude orice îndoială legitimă cu privire la imparțialitatea sa.

În acest sens, se reține că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a susținut întotdeauna că a aplicat demersul subiectiv potrivit căruia „un magistrat este considerat imparțial până la proba contrariului” (cauza Le Compte, Van Leuven și De Meyere împotriva Belgiei, § 58).

Raportând aserțiunile expuse supra condițiilor din speță și argumentelor formulate în susținerea solicitării de a strămuta cauza, Colegiul constată din lucrările dosarului că niciunul din judecătorii ce fac parte din membrii completului Curții de Apel Chișinău, căruia i-a fost repartizată prezenta cauză spre examinare, nu a demonstrat părtinire sau prejudecăți personale. Mai mult ca atât, aceștia au oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială în privința imparțialității lor.

Una din garanțiile de imparțialitate este publicitatea atât a procesului de constituire a completelor de judecată, care este plasată pe pagina web a Curții de

Apel Chișinău, cât și a desfășurării procesului de judecată, cu respectarea drepturilor unui proces echitabil, inter alia dreptul de a recuza judecătorii sau după caz de a se abține de la judecată.

În speță, însă, participanții la proces nu au recuzat vreun judecător care participă la examinarea prezentei cauze, precum și nu s-a admis vreo declarație de abținere de la judecată.

Colegiul consideră că în speță SRL „Litarcom” nu a exemplificat împrejurările de ordin obiectiv sau subiectiv concludente judecătorilor Curții de Apel Chișinău, ce ar furniza concluzii cu privire la prezența prejudecății, având în vedere că, în spiritul CEDO, orice bănuială de imparțialitate urmează să fie obiectiv justificată. Suspiciunile declarative nu pot servi drept temei de strămutare a cauzei la o altă instanță de judecată egală în grad pentru judecarea apelului. Respectiv, SRL „Litarcom” nu a demonstrat că există fapte verificabile care pot pune la îndoială imparțialitatea judecătorilor Curții de Apel Chișinău, care participă la examinarea prezentei cauze.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea SRL „Litarom” cu privire la strămutarea cauzei la altă instanță egală în grad cu Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu prevederile art. 43, alin. (2), lit. f) și alin. (4), art. 269-270 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge cererea Societății cu Răspundere Limitată „Litarcom” cu privire la strămutarea cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Litarcom” și Societății pe Acțiuni „Moldasig”, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Ardan-Rut” și Societatea cu Răspundere Limitată „Construm” cu privire la încasarea datoriei, garanției de bună execuție, dobânzii de întârziere și penalității, repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată „Litarcom” împotriva Întreprinderii de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor”, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Ardan-Rut” și Societatea cu Răspundere Limitată „Construm” cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată, de la Curtea de Apel Chișinău la o altă instanță egală în grad.

Cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Litarcom” și Societății pe Acțiuni „Moldasig”, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Ardan-Rut” și Societatea cu Răspundere Limitată „Construm” cu privire la încasarea datoriei, garanției de bună execuție, dobânzii de întârziere și penalității, repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată „Litarcom” împotriva Întreprinderii de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor”, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Ardan-Rut” și Societatea cu

Răspundere Limitată „Construm” cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată se restituie Curții de Apel Chișinău pentru examinarea cererii de apel depusă de Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” împotriva hotărârii din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas